

POWIAT
SIEDLECKI

**HONESTE
VIVERE**
FUNDACJA

**PORADNIK
PRAWNY**

Nr 6/2019

PRAWA I OBOWIĄZKI OBYWATELSKIE

Projekt finansowany przez Powiat Siedlecki
Zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej.

PRAWA OBYWATELSKIE

Prawa obywatelskie to konstytucyjnie zagwarantowane prawa obywatela danego państwa, których celem jest ochrona jego interesów. Prawa obywatelskie są prawami o charakterze publicznym, pozostają bowiem w relacji między państwem a obywatelem.

W polskiej Konstytucji prawa i obowiązki obywatelskie zapisane są w rozdziale II.

NAJWAŻNIEJSZE PRAWA OBYWATELSKIE:

- **Prawo obywatela polskiego do opieki podczas pobytu za granicą (art. 36)**

Podczas pobytu za granicą obywatel polski ma prawo do opieki ze strony Rzeczypospolitej Polskiej.

Pomoc można uzyskać za pośrednictwem placówek dyplomatycznych RP.

- **Równy dostęp do służby publicznej (art. 60)**

Obywatele polscy korzystający z pełni praw publicznych mają prawo dostępu do służby publicznej na jednakowych zasadach.

Służba publiczna jest realizowana przez państwo za pomocą administracji publicznej, którą stanowi zespół instytucji i urzędów powołanych do realizowania celów państwa. Instytucje i urzędy zapewniają sprawne zarządzanie państwem.

- **Prawo dostępu do informacji publicznej (art. 61)**

Obywatel ma prawo do uzyskiwania informacji o działalności

organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne. Prawo to obejmuje również uzyskiwanie informacji o działalności organów samorządu gospodarczego i zawodowego, a także innych osób oraz jednostek organizacyjnych w zakresie, w jakim wykonują one zadania władzy publicznej i gospodarują mieniem komunalnym lub majątkiem Skarbu Państwa.

Prawo do uzyskiwania informacji obejmuje dostęp do dokumentów oraz wstęp na posiedzenia kolegalnych organów władzy publicznej pochodzących z powszechnych wyborów, z możliwością rejestracji dźwięku lub obrazu. Ograniczenie ww. praw może nastąpić wyłącznie ze względu na określone w ustawach: ochronę wolności i praw innych osób i podmiotów gospodarczych oraz ochronę porządku publicznego, bezpieczeństwa lub ważnego interesu gospodarczego państwa.

- **Czynne prawo wyborcze (art. 62)**

Obywatel polski ma prawo udziału w referendum oraz prawo wybierania Prezydenta Rzeczypospolitej, posłów, senatorów i przedstawicieli do organów samorządu terytorialnego, jeżeli najpóźniej w dniu głosowania kończy 18 lat. Prawo udziału w referendum oraz prawo wybierania nie przysługuje osobom, które prawomocnym orzeczeniem sądowym są ubezwłasnowolnione lub pozbawione praw publicznych albo wyborczych.

- **Prawo do petycji, wniosków i skarg (art. 63)**

Każdy ma prawo składać petycje, wnioski i skargi w interesie publicznym, własnym lub innej osoby za jej zgodą do organów władzy publicznej oraz do organizacji i instytucji społecznych w związku z wykonywanymi przez nie zadaniami zleconymi z zakresu administracji publicznej. Tryb rozpatrywania petycji, wniosków i skarg określa ustawa.

- **Prawo do własności, innych praw majątkowych, prawo dziedziczenia (art. 64)**

Każdy ma prawo do własności, innych praw majątkowych oraz prawo dziedziczenia.

Własność, inne prawa majątkowe oraz prawo dziedziczenia podlegają równej dla wszystkich ochronie prawnej. Własność może być ograniczona tylko w drodze ustawy i tylko w zakresie, w jakim nie narusza ona istoty prawa własności.

- **Prawo do bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, prawo do urlopu (art. 66)**

Każdy ma prawo do bezpiecznych i higienicznych warunków pracy. Pracownik ma prawo do określonych w ustawie dni wolnych od pracy i corocznych płatnych urlopów. Maksymalne normy czasu prac określa ustawa.

- **Prawo do zabezpieczenia społecznego (art. 67)**

Obywatel ma prawo do zabezpieczenia społecznego w razie niezdolności do pracy ze względu na chorobę lub inwalidztwo oraz po osiągnięciu wieku emerytalnego. Obywatel pozostający bez pracy nie z własnej woli i nie mający innych środków utrzymania, ma prawo do zabezpieczenia społecznego, którego zakres i formy określa ustawa.

- **Prawo do ochrony zdrowia (art. 68)**

Każdy ma prawo do ochrony zdrowia. Obywatelom, niezależnie od ich sytuacji materialnej, władze publiczne zapewniają równy dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych. Władze publiczne są obowiązane do zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej dzieciom, kobietom ciężarnym, osobom niepełnosprawnym i osobom w podeszłym wieku.

- **Prawo do nauki (art. 70)**

Każdy ma prawo do nauki. Nauka do 18 roku życia jest obowiązkowa. Nauka w szkołach publicznych jest bezpłatna. Ustawa może dopuścić świadczenie niektórych usług edukacyjnych przez publiczne szkoły wyższe za odpłatnością. Władze publiczne zapewniają obywatelom powszechny i równy dostęp do wykształcenia.

OBOWIĄZKI OBYWATELSKIE

Obowiązki obywatelskie to konstytucyjnie ustalone zakazy lub nakazy kierowane do obywateli danego państwa.

NAJWAŻNIEJSZE OBOWIĄZKI OBYWATELSKIE

- **Obowiązek wierności Rzeczypospolitej Polskiej (art. 82)**

Obowiązkiem obywatela polskiego jest wierność Rzeczypospolitej Polskiej oraz troska o dobro wspólne.

- **Obowiązek przestrzegania prawa Rzeczypospolitej Polskiej (art. 83)**

Każdy ma obowiązek przestrzegania prawa Rzeczypospolitej Polskiej.

- **Obowiązek ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych (art. 84)**

Każdy jest obowiązany do ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków, określonych w ustawie.

- **Obowiązek obrony Ojczyzny (art. 85)**

Obowiązkiem obywatela polskiego jest obrona Ojczyzny. Obywatel, któremu przekonania religijne lub wyznawane zasady moralne nie pozwalają na odbywanie służby wojskowej, może być obowiązany do służby zastępczej na zasadach określonych w ustawie.

- **Obowiązek dbałości o stan środowiska (art. 86)**

Każdy jest obowiązany do dbałości o stan środowiska i ponosi odpowiedzialność za spowodowane przez siebie jego pogorszenie. Zasady tej odpowiedzialności określa ustawa.

KONSTYTUCJA JEST NAJWAŻNIEJSZYM AKTEM PRAWNYM W PAŃSTWIE

**Aktualnie obowiązują zapisy Konstytucji RP
przyjętej 2 kwietnia 1997 roku
przez Zgromadzenie Narodowe, zatwierdzonej
w ogólnonarodowym referendum 25 maja 1997 roku.**

**PO WIĘCEJ INFORMACJI
ZAPRASZAMY :**

www.honestevivere.org

www.facebook.com/fundacjahonestevivere

**FUNDACJA
HONESTE VIVERE**

ul. Amałowicza - Tatara 7,
04-474 Warszawa

www.honestevivere.org

telefon: +48 22 379 75 92

fax: +48 22 349 26 20

e-mail: kontakt@honestevivere.org